

# POHÁDKA

- podle míry zastoupení fikce:
  - a) kouzelná/fantastická
  - b) zvířecí
  - c) legendární
  - d) realistická/novelistická
- příběh není vázán na podmínky reálného světa
- figury a situace nejsou podrobně specifikovány
- zdůrazněny kontrasty – dobrý/zlý, velký/malý, bohatý/chudý, vznešený/prostý
- dodržují se pravidla
  1. funkce jednajících osob – stálý, stabilní prvek, tvoří základní součást pohádky
  2. počet funkcí je omezený
  3. posloupnost funkcí je vždy totožná
  4. všechny kouzelné pohádky co do své stavby náleží k jednomu typu
- identické funkce v různých pohádkách → typ pohádky

## FUNKCE JEDNAJÍCÍCH OSOB

- výchozí situace (seznámení s postavami) → odloučení → zákaz/příkaz/návrh (blahobytný stav) → porušení (škůdce) → vyzvídání → vyzrazení (neopatrný čin) → úskok → pomahačství → škůdcovství (expozice) → prostřednictví (hrdina – hledač/postižený) → začínající protiakce → odchod (dárce) → první funkce dárce → reakce hrdiny → vybavení → přemístění → boj → označení → vítězství → likvidace neštěstí/nedostatku (vyvrcholení) → návrat → pronásledování → záchrana → nepoznaný příchod → neoprávněné nároky → těžký úkol → splnění → poznání → odhalení → transfigurace → trest → svatba
- 31 funkcí
- některé funkce vystupují ve dvojicích – zákaz/porušení, boj/vítězství, pronásledování/záchrana...

## PRVKY POHÁDKY

### 1) Pomocné prvky pro vzájemné spojování funkcí

- fce nenásledují bezprostředně jedna za druhou – spojují se formami informování

### 2) Pomocné prvky při ztrojování funkcí

- prvky, které způsobují ztrojení – spojují prvou realizaci funkce s druhou/druhou s třetí

### 3) Motivace

- příčiny a cíle postav
- postavy ve střední části pohádky – přirozená motivace
- škůdcovství – doplňková motivace

## FUNKCE PODLE JEDNAJÍCÍCH OSOB

- **Okruhy jednání**
  - a) okruh jednání *škůdce*
  - b) okruh jednání *dárce*
  - c) okruh jednání *pomocníka*
  - d) okruh jednání *hledané osoby a jejího otce*
  - e) okruh jednání *odesílatele*
  - f) okruh jednání *hrdiny*
  - g) okruh jednání *nepravého hrdiny*
- **Okruhy jednání podle postav**
  - a) okruh jednání přesně odpovídá postavě
  - b) jedna postava zahrnuje několik okruhů jednání
  - c) jeden okruh jednání se rozděluje mezi několik postav

## ZPŮSOBY UVÁDĚNÍ NOVÝCH POSTAV DO DĚJE

- pohádková norma
- **škůdce** – náhle, odjinud/postava nalezená
- **dárce** – náhodně potkán (les, chaloupka, pole...)
- **kouzelný pomocník** – dar
- **odesílatel, hrdina, nepravý hrdina, princezna** – výchozí situace
- odchylky:
  - pokud není dárce, forma jeho objevení přechází na následující postavu (pomocníka)
  - škůdce může být zahrnut už ve výchozí situace